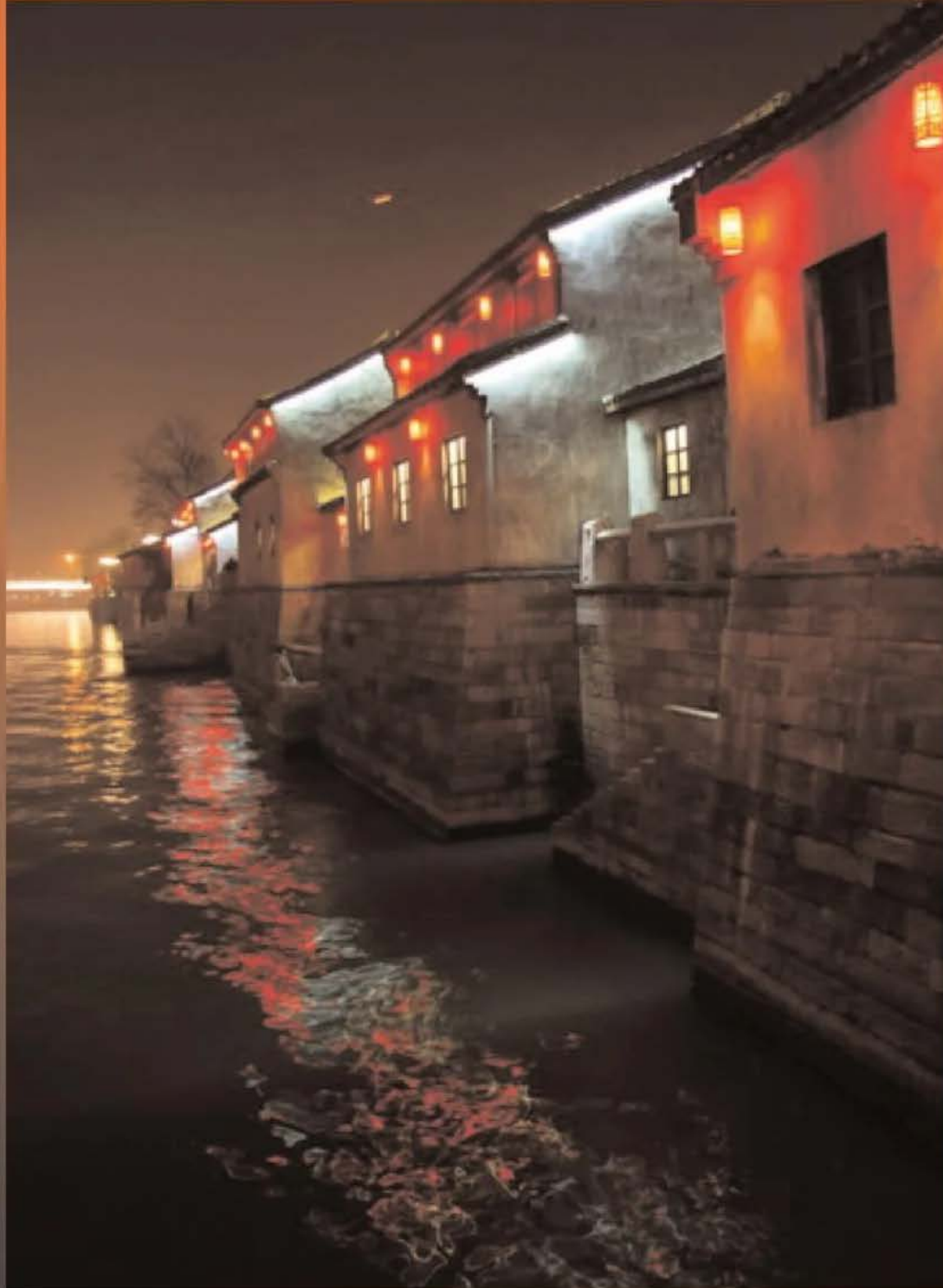

PROFESSIONAL

LIGHTING

DESIGN
TÜRKİYE

Mimari Aydınlatma Tasarımı Dergisi

TEMA

Kamusal alanlar

AYDINLATMA TASARIMI

Göze hitap eden senfoni
Grand Canal - Hangzhou

Işıkla biraraya gelme
Devonshire Square, Londra

Isıklandırılmış purolar
Taipei'de Ruentex Tun -Rein
Konutları

Sert taştan bir orman
Danimarka'nın Nyborg
kentinde otoban köprüleri

Tarihi eserlerin aydınlatılması

Kamusal ısığın değışimi

PROJELER

Ankara Gençlik Parkı

Datça Cumhuriyet Meydanı

Yapı Kredi Bankacılık
Akademisi, Gebze

Ataköy Sheraton Otel, İstanbul

Tekin Acar Cosmetics, İstanbul

GÖRÜŞ

Ankara Yol Aydınlatması

İŞİK SANATI

James Turrell - Mecazi anlamda
kullanılan ısıık

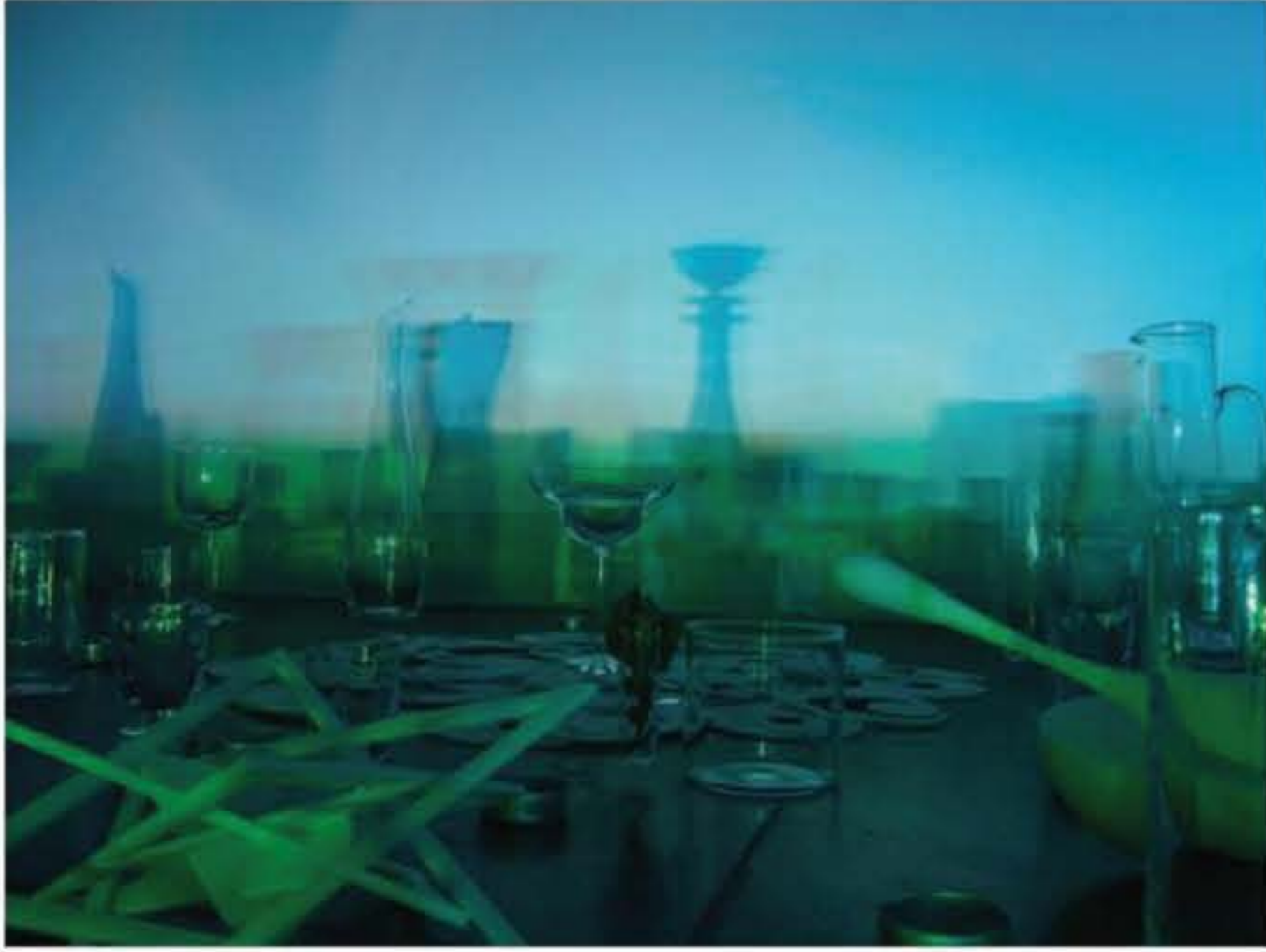
⇒ Işık sanatının Türk tasarımıyla 'Kesişme Noktası'

Metin: Mahmut Nüvit

Fotoğraflar: Tuğçe Senoğlu, Yeliz Dilaver

Ark Kültür Merkezinde, 5 Kasım - 15 Aralık tarihleri arasında, eserleri ile dünyaca tanınan Türk tasarımcılarının sanatla olan ilişkilerinin irdelendiği "Kesişme Noktası" sergisi gerçekleşti. Serginin ilginç yanlarından biri aydınlatma tasarımcısı Nergiz Arifoğlu'nun sergi içerisindeki rolü oldu. Arifoğlu, ürünler ile birleşen ışık enstalasyonu ile hem objelerin biçimleri ve gölgeleri ile yeniden keşfedilmesini sağlarken hem de yaratıcı düşünceye bambaşka bir kapı aralamakta.

Sergi enstalasyonunda absürd tiyatrunun üst başlıklarını kullanarak kendi kontektinden çıkarılan ürünlere yabancılaştırma yoluyla yeni ve taze bir bakış sağlamayı hedefleyen serginin küratörü içmimar Mahmut Nüvit Doksatlı; serginin aydınlatma elemanı tasarımı ve aydınlatma tasarımı ile ilgili düşüncelerini PLD Türkiye'ye anlattı.

Tasarım Türk 'Kesişme Noktası'nı kurgularken çok geniş yelpazede bir çalışma yaparak tasarım kavramı çerçevesi içinde algılanabilecek her şeyi bu sergiye koyabilmeye ve mümkün olduğunca kimsenin dışarıda kalmamasına gayret ettim. Işık tasarımı benim kendi işlerimde de çok dikkat ettiğim ana tasarım kavramlarından biridir. Bu sebeple işlerimin de kontrol edebildiğim gece ışığında görülebilmesini arzu ederim. Bugünkü olanaklarla geçmişe nazaran daha farklı çalışmalar yapabilmek mümkün. Bir mekan için aynı anda 10 seçenekle dramatik ortamlar yaratabilmek, günün değişik saatlerinde ve değişik aktiviteler için muhtelif sahneleme

olanakları var artık. 'Kesişme Noktası'ndaki 'ışık tasarımı' tamamen bu kavramların dışında sergilemenin bir parçası olarak yaratıldı. Işık tasarımcıları Nergiz Arifoğlu ve Yeliz Dilaver de tıpkı diğer sanatçılar gibi kendi işlerini yaptılar. Belki de biraz daha fazlasını. Çünkü farklı işlerin bir arada davrandığı espasın tümünden ve aralarındaki ilişkilerden de sorumluydular ve neredeyse serginin tümüne dokunarak büyük bir sorumluluk yüklendiler. Sergi açılış gecesi bina cephesini pembe ışıkla boyayarak yağmurlu ve depresif bir sonbahar gecesini dışarıdan algılanabilecek bir parti sevincine çevirdiler. Bahçe katındaki

mavi, ışıkla yıkanmış Tuğçe Senoğlu'un artistik fotoğrafları ışığın nelere kadar olduğunu da bir göstergesi ve belgesi.

Sergi kurgulanırken ve ışık tasarımı mevhumları henüz ortada yokken Era Aydınlatmadan Erkan Şahin'in ısrarlı çabaları ile açılış gününden itibaren ve açılış sonrası günlerde fasillarla yapılan denemeler ve karşılıklı tartışmalar sonucu sıcak renkler ve sarı turuncu ve nüanslarından yararlanan ilk düzenlemeler yapıldı. Kısacası istim arkadan geldi. Çalışmada başlangıç olarak sıcak renkler tercih etmemin çok net bir açıklaması yok. Sergi kurgusuna başladığım Ekim günlerinde Aziz Sarıyer'in ziyaretime gelerek yapmak istediklerimi dinledikten sonra 'içinden geldiği gibi davran' diyerek verdiği cesaretin

de etkisi olabilir. Bahçe katındaki ilio ve pinocchio tasarımın ürünleri turuncu bir renkle yıkandı ve bilhassa Luca Proto nun pleksi koltuğunun kesitteki yansımalarıyla çizgileri daha da vurgulanmış oldu. Bahçe katı ana salonunda tümüyle beyaz renk hakimiyetiyle Atilla Kuzu, taklamakan, Alp Nuhoğlu, raund, Serhan Gürkan madam bovary ortak kompozisyonu sarı bir ışıkla 'obje olmadan obje' kavramını vurgularcasına gölgeleriyle birleşerek başka biçimlere dönüştüler. Gerçeğin yerinden oynatılması bütün kompozisyonlarda ve ilişkilendirmelerde ana prensiplerden biriydi. Aynı yerde bulunan otoban

WIRED KING aydınlatma elemanının ışığına bile bir miktar sarı renkle müdahale edilerek salondaki kompozisyonun renkleri birbirine yaklaştırarak bütünlük sağlandı. Bahçe penceresinden bakıldığında bu pencereyi bir tablonun çerçevesi olarak kabul edersek en arkada başka bir oda leylak rengiyle bu sarı kompozisyonun tamamlayıcı kontrastı olarak görev yaptı. Bu fotoğrafta Adnan Serbest'in 5 numara'lı sandalyesinin ve Aziz Sarıyer'in thin koltuğunun nasıl hacim kazandığını ve gölgeleriyle de estetik çizgilerinin yeni bir bakışla yeni bir kesfi beklediğini görebiliyorduk artık.

Aynı odada yerde, Dilek Aksu tasarımı kumaşların boya kazanından çıkmış haliyle mor renklerinin yine türevi bir renkle yıkanarak ışıdamaya, vitrin

haline getirilen çam nişlerinde Ela Cindoruk ve Nazan Pak'ın tasarımları başka bir atmosfere kavuştu. Tüm bu alakalı alakasız nesnelere bir arada kullanılmasıyla sanatlı bir uyumsuzluktan estetik bir uzaklık sağlanarak yeni bir bakış yaratabildik mi? Bu tabi bağımsız eleştirmen ve izleyicinin takdiri. Sergiye yapılan özel ışık tasarımının dışında aydınlatma elemanı tasarlayan tasarımcılarının da sergiye büyük katkıları oldu. Bu leylak rengi ile yıkanmış oda ile salondaki sarı renkli kompozisyonu salonda ortadan ikiye bölen kırmızı renk egemenliği kendiliğinden zaten

Dr Light tarafından kurgulanmıştı. Bodruma inen merdiven altından Buse Bayraktaroğlu'nun tasarladığı ROLLER armatürlerden yayılan kırmızı ışık, Autoban kırmızı pumpkin sehpasını yalayarak pinocchio design red dancing halısına kadar ulaşıyor. Sağa döndüğünüzde ise küçücük ve karanlık mekanda bu mekanın karanlığını koyulaştırıran Can Yalman'ın geleneksel forma sahip siyah orientales

seramiklerinin arkasından yayılan iyice mor ışık Erdem Akan'ın siyah İstanbul alfabeti ve tavandan sarkan Alev Sağlam siyah yastığını (karataş) yalıyor ve aynı zamanda dimmerle kısılmış İsmail Öklügil ürünü aydınlatma elemanı LAMBAMPUL'ün ışığı

konumu itibariyle İstanbul alfabetinin gölgelerini büyütüyor.

Kırmızıdan sonra mor rengine geçiş hem Bizans'a bir vurgu, bir yandan da kırmızı fes kumaşından yapılmış paltolara mor astar koyan Osmanlıya. Aydınlatmadaki geceyle gündüz farkı, sergiye akşama doğru gelenler tarafından daha iyi izlenebildi. Tıpkı izlenimcilerin metoduyla sergi ışıklarının yavaş yavaş değişimine gün ışığının yavaş yavaş çekilmesiyle, ışık tasarımının gece karanlığındaki egemenliğine şahit oldular. Orta kata çıkarken merdivenlere yayılmış bolca kablolar aslında bir çeşit yol gösterici olarak rol oynuyor. Bu merdiveni Lunapark firmasının FAÇADE adlı sıra dışı ürünü

aydınlatıyor. Façade aydınlatmadan daha ziyade dekoratif sıra dışı özelliklerine de sahip.

Orta kat beş ayrı aydınlatma ürünü tasarımcısına sahip. Bu kata ışık tasarımıyla girilmedi ve sadece ürün tasarımları sergilendi. Girişte Pharestudio mamulü aydınlatma FLAKE betopan bir stantta duvara dayanmış bir şekilde sergilendi. Bu standın üzerinde kendiliğinden ve çokça üreyen tek eleman tüm giriş koridorunu ışıkla yıkayarak sergi girişini çekici kılıyordu. Ortak karakterli lambalarıyla otobanının SPIDER tasarımı bu kompozisyonda flake'e eşlik ediyordu. Salonda Bun design'ın MAGAZİNLİ AYDINLATMA'sı Nursema Öztürk'ün İoni taburesiyle öyle bir kenetlendi ki sergi sonunda Nursema Öztürk bu aydınlatmanın kendi tasarımı olan tabure ile birlikte tasarlanmış olduğuna inanmaya başladı ve aydınlatma Bun design yerine Nursema Öztürk'ün stüdyosuna dönüş yaptı. Bu iki ürünlerdeki retro turuncu rengin aynı salondaki Ahmet Kaleli'nin tiki koltuğunda, Aykut Erol'un lit koltuğunda ve Ece, Oğuz Yalımın 4you koltuğunda tekrarlanması tasarımda güncel eğilimlerin ortak bir özelliği olarak da belirginleşmişti. Bu turuncu salonu hafifçe aydınlatan, tavanla yer arasında hareket ediyormuşçasına duran UP AND DOWN isimli aydınlatma, pinocchio tasarımı bir ürün. Heykelsi

formu ile modern sonrası sanattan çekilen objelerin yerini almaya aday bu prototip ürün salona yaydığı ışıkla, yapımcısını arıyor. Çok sayıda üretilmemiş olmaması sebebiyle sergideki diğer sanayi ürünlerinden de ayrışıyor.

Kış bahçesi tümünden Çelik Dizayn tarafından üretilmiş, Aslı Kıyak İngin'in tasarladığı pop-art bir ürün olan DÖN-DUR aydınlatma armatürlerinin etkisiyle maviye boyanmış. Bu ürün yine kullanıcıya yaratıcı olanaklar sağlayan tasarım özelliğiyle Buse Bayraktaroğlu'nun ürünleriyle ortak bir tavırdadır. Yunan tapınaklarındaki mavi renge eşlik eden kırmızı, tavanda Faruk Malhan tasarımı kırmızı halıda (bilaller) özetlenmiş. Bu tuhaf kombinasyonun diğer elemanları Yasemin Köse'nin çelik çöp tenekesi, Rifat Özbek yastıkları ve Defne Koz iznik seramikleri. Kompozisyonu tamamlayan HAMAM LAMP yine seri üretim için yapımcısını bekleyen bir prototip pinocciho tasarımı.

Orta kattan yukarı çıkarken pharestudio'nun GALATA ürünü, merdiven boşluğundan sarkan saçaklarıyla bizi yukarıya çekerken bir yandan da yukarıdaki bir parçalanmış gerçekliğin ipuçlarını veriyor.

Yukarıdaki odalardan biri cam odası olarak anılıyor. Duvarda bizi karşılayan Rifat Özbek yastıklarını

saymazsak yere serili, bir arada anonimmiş gibi duran, Defne Koz'un Gaia&Gino için tasarladığı liquids serisi cam mamulleri, Faruk Malhan'ın Koleksiyon için tasarladığı İstanbul ve aheste serisi camları, Nil Deniz'in happycell, Erdem Akan'ın eastmeetswest, Hasan Demir Obuz'un forest ve sade bardak serileri, Oya Akman white, bembeyaz ve mesenger cam serileri ile bu karmaşık ve çokça çeşit içeren karma cam tasarım ürünleri arasına yerleştirilmiş Barbarlar tasarım ekibindeki 17 tasarımcının polyamit prototipleri; tümü birden siyah zemin üzerine gösterişsiz polyamit beyazlığı veya geçirgen cam şeffaflığı ile, üzerine vuran mavi yeşil komşu renk ışık kombinasyonu ile, tıpkı boğazın mavi sularıyla birleşen yeşil tepelerin oluşturduğu uyumu, camın şeffaf ve pırıltılı mükemmel

yüzeylerindeki ısıltılarından süzerek gerideki duvar yüzeyine yansıttı. Nergiz Arifoğlu, bu kompozisyonu müstesna bir silüete sahip İstanbul'a atıfta bulunarak renklendirdi. Ondan önce bu tuhaf yerleştirmeyi ayağa kaldıracak bir formül için Hasan Demir Obuz ile bu odanın zeminindeki kara taşlar gibi kara kara düşünüyorduk.

Ark Kültür Merkezi'nin muhtelif karakterdeki düzenlemelere olanak tanıyan yapısı sayesinde, diğer bir oda Buse Bayraktaroğlu'nun kullanıcıya ayrıca yaratıcı imkanlar tanıyan tasarımı BACLA serisi ile, Yılmaz Zenger'in inci rengi mobilyalarının enstalasyonuna ayrıldı. Aydınlatma ürünüyle hemen hemen aynı renkte fakat daha parlak olan akışkan forma sahip olan Zenger mobilyaları yüzeyindeki mükemmel yansımalarıyla

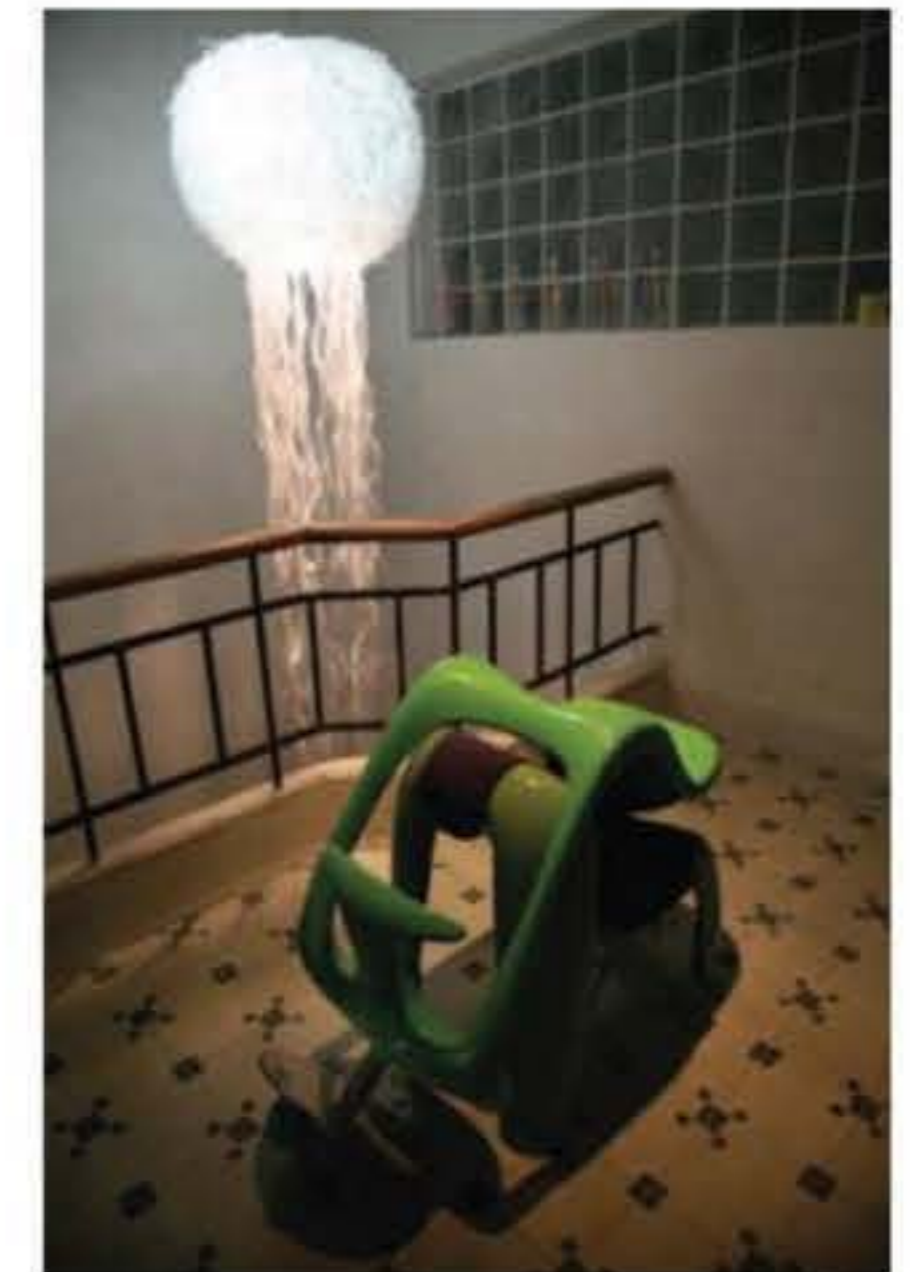

Bacla serisinden yayılan başka bir mavi yeşil komşu renklerinin hakimiyetiyle komşu odaya bir referans aynı zamanda hemen bu odanın baktığı koridordaki başka yeşil Zenger mobilya kombinasyonuna referans oluşturuyordu. Takdir edersiniz ki bu odanın ışık enstelasyonu kendindendi.

Ana salon ise Autoban'n kafes koltuğunu hakikaten kafese çeviren ve özelliklerini büyüterek sunan bir aydınlatma tasarımına sahip. Bu koltuktan yayılan sıcak ışık kombinasyonu ile içinde egzotik bir kuş varmışçasına kafesi anlamlandırıyor. Aslında bu koltuğun içinde kuş değil Nagehan Kılıçaslan'ın camdan ney'leri tüm gizemli duruşlarıyla ısıldayarak keşfedilmeyi bekliyordu. Odanın ortasında Aziz Sarıyer tasarımı krom bar iskemleleri

perch, Tanju Özelgin krom iskemlesi tavandan sarkan Hisar mamulü, İnci Mutlu ve Can Yalman tasarımı çatal kaşıklar metalik bir kompozisyon bütünlüğü sağlarken odaya yayılan sıcak ışığı kırılmalı pırıltılarla yansıtıyorlardı. Kompozisyondaki beyaz mobilyalar (Adnan Serbest 7 ve Autoban kafes koltuk) ise renkleri yansıtmak için elverişli bir konumdadılar. Burada da cam odada olduğu gibi beyaz ve nötür elemanların üzerine renkli ışık tutulurken, salonun diğer köşesindeki renkli elemanlara beyaz ışık tutuldu.

Serhan Gürkan'ın beautiful unit, turuncu, sarı, fuşya pleksilerine tutulan beyaz gölge oyunu, gerçek (objenin kendisi) ile yansıma renkli gölgesini iç içe geçiren bir yorumdu. Bu kompozisyonun diğer öğeleri

kırmızı gull koltuk (Aziz Sariyer) ve yeşil key kotuk (Bülend Özden) Monenin Saman Yığınları tablosu ilk defa Rusya'da sergilendiğinde onu sadece bir renk ve ışık kompozisyonu olarak algılayarak soyut resme geçen Kandinskiy'e adandı. Gerçeğe sadece ışık tutulmadı, prizma tutularak görülenin ötesinde başka parçaları da görülür hale geldi.

Duygusal iletişimi ortadan kaldırarak gerçeği izleyicinin daha önceden tanımadığı biçimler içinde sunmaya çalıştığımız 'Kesişme Noktası' zaman içinde bastan öngörülme öncü bir çalışmaya ve ilgiye sahne oldu. Objeye tasarımının başlı başına bir uzmanlık ve deneyim konusu olduğu tartışmasız, ancak bu sergi ile aydınlatma tasarımında ışığın; tıpkı bir sihirli bir çubuk gibi dokunduğu her yere bir yorum katma gücüne sahip, özel bir uzmanlık alanı ve meslek olduğu örnekler ile görüldü. Ümid ederim sonuçları diğer tasarımcı arkadaşlar için de yol açıcı bir örnek olmuştur. Çünkü aydınlatma tasarımı yeni olanaklarıyla çok bakir bir konu. Işıkla kesişme noktalarımızı artırmayı dilerim.

Mahmut Nüvit,

Cihangir,
22 Aralık 2009

Aydınlatma Ürünü Tasarımcıları:

Aslı Kıyak İngin (döndür), Bertan Berk (facate), Buse Bayraktaroğlu (roller, bacı), İsmail Öklügil (lambapul), Julide Arslan, Luca Proto, Meltem Eti Proto, Murat Tamgüç (galata), Sefer Çağlar/Seyhan Özdemir (wired king, spider)

Aydınlatma Ürünleriyle Katılan Kurumlar:

AUTOBAN, BUN DESIGN, DR.LIGHT, ÇELİK DESIGN, LUNAPARK, PHARE STUDIO, PINOCCOCHIO, STUDIOPUNTO

Aydınlatma koordinasyonu:

ERA AYDINLATMA, Erkan Şahin

Aydınlatma tasarımı:

Nergiz Arifoğlu, Yeliz Dilaver;
Nergiz Arifoğlu Light Style

Tesekkürlerimizle:

Era Aydınlatma, Lumina, Elekon, Er Elektronik ve Acrolight

Tasarım Türk Ortakları:

Berna Bayındır (Sergi Koordinatörü), Gülfem Köseoğlu (Ark Kültür Merkezi Mimarı), İlmutay Ertuz (web master), Mahmut Nüvit (Küratör), Nazlı Eda Noyan (Grafik), Sanem Bay (Halkla İlişkiler) (Rezzan Has Müzesi özel izniyle), Sayat Tulumci (Proje asistanı), Semiha Görgülü (Hukuk Danışmanı) Yamaner&Yamaner

